

секційне засідання:

Фінанси, гроші та кредит

Клименко Т.В.

кандидат економічних наук,

викладач кафедри економічного аналізу і аудиту

Чернігівський національний технологічний університет

м. Чернігів, Україна

**КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ
РОЗВИТКУ РЕГІОНУ**

Економічне зростання вітчизняної економіки потребує забезпечення фінансовими ресурсами, обмежений обсяг яких на сьогодні загрожує збільшенням дефіцитності бюджетів усіх рівнів, кризою ліквідності та прибутковості суб'єктів господарювання, низьким рівнем платоспроможності населення, погіршенням інвестиційної привабливості й відтоком зовнішніх інвестицій. Значні соціально-економічні диспропорції розвитку регіонів країни, їх зростаюча залежність від фінансування з державного бюджету негативно вплинули на фінансове забезпечення регіонального розвитку. Тому врахування фінансового потенціалу кожного суб'єкта регіону, сприяння його нарощуванню забезпечить підвищення рівня регіональної самодостатності та стійкий розвиток.

Ефективне формування і використання фінансового потенціалу розвитку регіону потребує якісної оцінки його фінансових можливостей, виявлення загроз фінансовій спроможності та факторів, що обмежують рівень фінансового забезпечення території. При формуванні системи оцінки фінансового потенціалу розвитку регіону необхідно дотримуватися певних умов:

- застосування оціночно-аналітичної системи показників має бути реалізовано на всіх рівнях державного управління регіональним розвитком;

- формування єдиного інформаційного простору, що дозволяє адекватно оцінити різні напрями економічного регіонального розвитку та їх фінансову забезпеченість;

- розрахунки не повинні вимагати додаткових спеціальних знань і підготовки до роботи з математичним і статистичним апаратом у зв'язку з обмеженістю кваліфікованих кадрів на регіональному рівні [1, с.140].

Цілі комплексної оцінки фінансового потенціалу залежать від споживачів цього дослідження, найголовнішими з яких є органи державної та місцевої влади. Саме вони використовують цю інформацію для формулювання або уточнення цілей і задач фінансової політики та для вибору відповідних інструментів її реалізації. Об'єктивна оцінка фінансового потенціалу дозволяє виявити реальні процеси, що відбуваються в регіоні, фактори, які на них впливають, тому її результати є основою для розробки стратегій регіонального соціально-економічного розвитку.

Інформаційне забезпечення оцінки фінансового потенціалу розвитку регіону передбачає такі джерела: дані Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Національного банку України, Державної казначейської служби України, місцевих органів влади, результати опитування вітчизняних і зарубіжних експертів у галузі регіональних фінансів, зокрема дані рейтингових агентств тощо.

Оцінка фінансового потенціалу розвитку регіону ґрунтується на таких принципах:

- принцип системності – обумовлений тим, що досліджувані явища та процеси представляють собою складні системи як сукупності певних елементів і відносин. Тому дослідження окремого об'єкта передбачає вивчення його як єдиного цілого, як сукупності елементів, а також як елемента іншої системи вищого рівня, який взаємодіє з іншими елементами;

- принцип об'єктивності – визначає, що оцінка досліджуваного об'єкту має бути обмежена від впливу суб'єктивних факторів;

- принцип достовірності – дослідження явища або процесу ґрунтується на використанні реальних і найбільш повних даних, а результати дослідження мають бути підтверджені відповідними аналітичними розрахунками;

- принцип систематичності – полягає в необхідності проведення періодичного моніторингу об'єкту, що досліджується;

- принцип науковості – застосування наукових методик і методів пізнання досліджуваних явищ та процесів із впровадженням сучасних інформаційних технологій;

- принцип комплексності – передбачає дослідження зміни об'єкта в структурі та в динаміці, виявлення причинно-наслідкових зв'язків;

- принцип дієвості – результати дослідження мають використовуватися для прийняття управлінських рішень.

Ефективність проведення дослідження фінансового потенціалу регіону та перспектив його розвитку прямо залежить від дотримання вказаних вище принципів, що, в свою чергу, сприяє ефективному управлінню регіоном та досягненню поставлених цілей.

Серед методів оцінки фінансового потенціалу розвитку регіону пропонуємо виділити такі: метод спостереження; метод експертної оцінки; метод аналізу та обробки сценаріїв; методи оптимізації; методи теорії нечітких систем; методи багатовимірного статистичного аналізу. Наведений перелік можна розширити в залежності від необхідності дослідження тих чи інших аспектів формування та використання фінансового потенціалу розвитку регіону.

На рис.1. наведений алгоритм проведення комплексної оцінки фінансового потенціалу розвитку регіону, який включає п'ять основних етапів. Запропонована методика дозволяє оцінити рівень фінансового потенціалу розвитку регіону, виявити слабкі місця та резерви його нарощування, на основі чого проводити корегування регіональної фінансової політики.

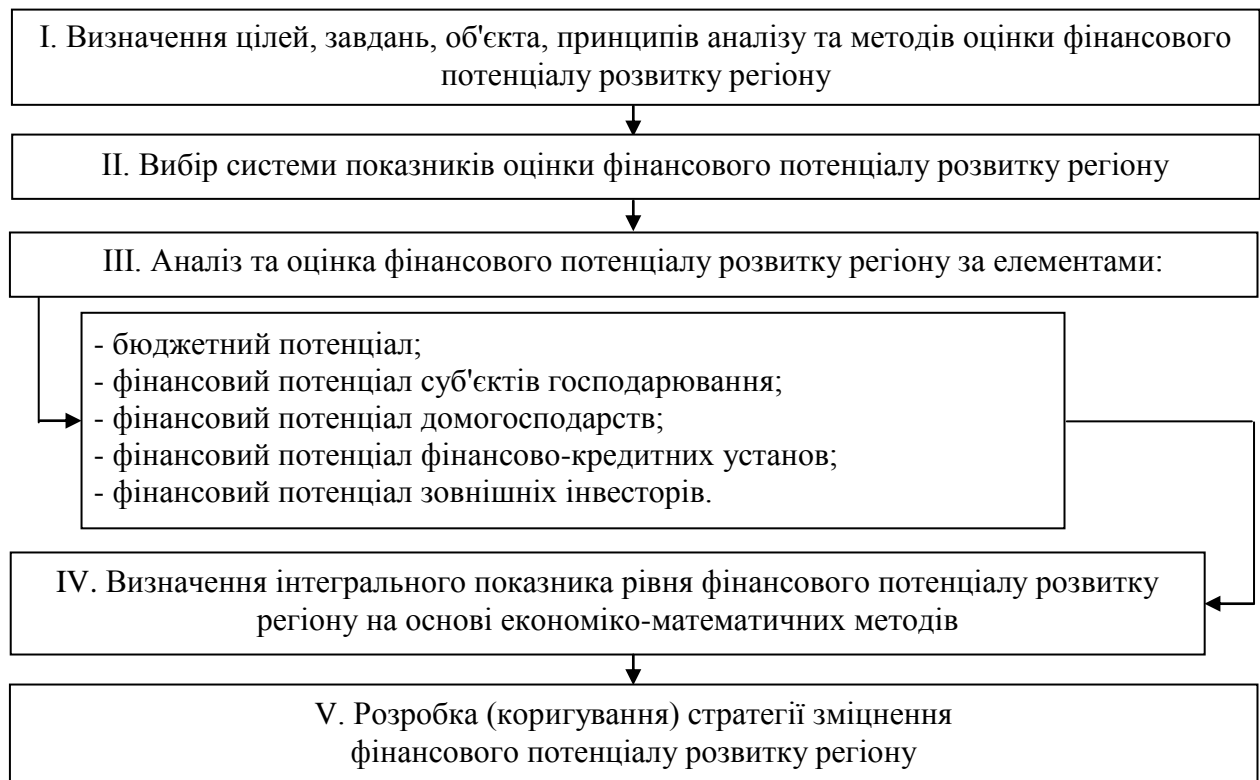

Рис. 1. Алгоритм проведення комплексної оцінки фінансового потенціалу розвитку регіону

Необхідно вибудувати постійну систему моніторингу фінансового потенціалу розвитку регіону, яка передбачає облік, збір, аналіз і розповсюдження інформації, проведення додаткових інформаційно-аналітичних обстежень (опитувань та ін.) і оцінку (діагностику) стану, тенденцій розвитку й гостроти конкретних регіональних фінансово-економічних проблем [1, с. 145]. Суб'єкти отримуватимуть оперативну, повну та достовірну інформацію про фінансові потоки в регіоні, стан його фінансового потенціалу, на основі якої прийматимуть більш ефективні управлінські рішення, здійснюватимуть планування та прогнозування своєї фінансово-господарської діяльності з більшою достовірністю.

Література:

1. Зенченко С.В. Формирование и оценка регионального финансового потенциала устойчивого развития экономики территории : теория и методология : дис. на соискание уч. степени док. эконом. наук : спец. 08.00.05 „Экономика и управление народным хозяйством: региональная экономика”; 08.00.10 „Финансы, денежное обращение и кредит” / С.В. Зенченко. – Ставрополь, 2009. – 316 с.